בני עלייה (א) ומאי קרו לה "מרפסת" דקסלקי במרפסת אלמא כל לזה בשלשול ולזה בזריקה נותנין אותו לזה שבשלשול, כדאמר רב הונא לאותן הדרים במרפסת ה"נ לאותן הדרין במרפסת אי הכי אימא סיפא פחות מכאן לחצר אמאי לזה בפתח ולזה בפתח הוא: מאי "לחצר" אף לחצר ושניהן אסורין ה"נ מסתברא מדקתני סיפא בד"א בסמוכה אבל במופלגת אפילו גבוה י' טפחים לחצר מאי "לחצר" אילימא לחצר ושרי, אמאי, רשותא דתרוייהו הוא, אלא מאי "לחצר" אף לחצר ושניהן אסורין ה"נ מאי "לחצר" אף לחצר ושניהן אסורין ש"מ: תנן חוליית הבור והסלע שהן גבוהין עשרה למרפסת, פחות מכאן לחצר אמר רב הונא לאותן הדרים במרפסת, תינח סלע, בור מאי איכא למימר? אמר רב יצחק בריה דרב יהודה הכא בבור מלאה מים עסקינן, והא חסרא? כיון דכי מליא שריא כי חסרא נמי שריא, אדרבה כיון דכי חסרא אסירא כי מליא נמי אסירא? אלא אמר אביי הכא בבור מליאה פירות עסקינן, והא חסרי? בטיבלא, דיקא נמי דקתני דומיא דסלע ש"מ, ול"ל למיתנא בור ול"ל למיתנא סלע צריכא: דאי אשמעינן סלע דליכא למיגזר אבל בור ליגזור זמנין דמליא פירות מתוקנין צריכא, תא שמע אנשי חצר ואנשי עלייה ששכחו ולא עירבו: אנשי חצר משתמשין בעשרה התחתונים ואנשי עלייה משתמשין בעשרה העליונים, כיצד - זיז יוצא מן הכותל: למטה מעשרה לחצר, למעלה מעשרה לעלייה הא דביני ביני אסור אמר רב נחמן הכא בכותל תשעה עשר עסקינן וזיז יוצא ממנו: למטה מעשרה - לזה בפתח ולזה בשלשול למעלה מעשרה - לזה בפתח ולזה בזריקה

ת"ש

בני עלייה. דגביהי ממרפסת טובא אבל דרך מרפסת זו עולין ויורדין ותל שבחצר שהוא גבוה י' הוי נמוך מן העלייה י' דהוי לזה בשלשול ולזה בזריקה וקתני דבני עלייה מותרין בו: **הדרין במרפסת**. כגון שיש בה דיורין דלדידהו הוי האי תל שבחצר שוה להן בתוך עשרה או נמוך או גבוה מהם פחות מי': **לזה בפתח ולזה בפתח הוא**. ותרוייהו בעי איתסורי ביה דהא התם מרפסת לא גביהה טובא: **אף לחצר**. כלומר שתי הרשויות שולטות בו ואוסרין זה על זה: **ה"נ מסתברא**. דמאי "לחצר" אף לחצר' קאמר ובדיורי מרפסת עסקינן: **מדקתני סיפא מופלגת**. אפילו גבוה י' הוי לחצר: **אי נימא**. דשרי ליה לאשתמושי: **אמאי**. נהי נמי דמאי מרפסת בני עלייה רשותא דתרוייהו היא דלשניהן תשמישו בקשה: לחצר בזריקה גובה ולעלייה בזריקה את משך ההפלגה, ובשלשול את הנמוכות, ונהי דלשמואל שלשול לגבי זריקת גובה נוח הוא, הכא דאיכא שלשול וזריקת משך שוין הן לזריקת גובה ואמאי לחצר: **אלא**. על כרחך אף לחצר ואסורין, לרב נמי דמתרץ לה בדיורי מרפסת מאי לחצר דקתני אפחות מכאן - אף לחצר קאמר ואסורין: **חוליית הבור**. או שיש בחצר סלע: **למרפסת**. וקס"ד לבני עלייה קאמר וקשיא לרב: **תינח סלע**. דהוי לבני מרפסת כפתח שעל גביו הוי תשמיש דידיה וגבוה שוה להן הוא: **אלא בור**. שממלאים הימנו תשמישתו בשלשול הוא אפילו לבני מרפסת שהרי מקרקעיתו דולין וש"מ דהואיל ולבני חצר תשמישו בזריקה שאין יכולין למלאות אלא א"כ זורקין דלי למעלה מן החוליא יהבינן לה לבני מרפסת דבשלשול כשמואל: **מלאה מים**. דהוי כפתח לבני מרפסת: **בטיבלא**. שהן מוקצין מחמת איסור טבל ואסורין לטלטל: **דומיא דסלע**. שאינו חסר: **ולמה לי למיתנא**. תרוייהו הואיל ובטיבלא מוקמת לה בשלמא אי אמרת בבור מים קאמר איצטריך בור לאשמעינן דאע"ג דבשלשול הוא לבני מרפסת אפ"ה לגבי חצר דתשמישתיה בזריקה, נחת חשיב ליה שלשול דמרפסת, אלא השתא דבור וסלע שניהן תשמישתם על גבן, תרוייהו למה לי, ליתני סלע ולא ליתני בור הואיל וסוף סוף כדומיא דסלע בעית לאוקמיה, נהי דבור בלא סלע לא מצי למתני דאם כן הוה אמינא בבור סתם קאמר להכי איצטריך סלע לגלויי עליה דבטיבלא עסקינן, אלא סלע בלא בור ליתני: **ה"ג צריכא דאי תנא סלע דליכא למיגזר כו'**. ולא גרסינן אי תנא בור אבל סלע לא' דהא בור בלא סלע לא מצי למיתני כדפרישית: **מתוקנין**. דשקלי מינייהו וחסרי ואתו לידי שילשול: **ולא עירבו**. אלו עם אלו: **בעשרה התחתונים**. בכותל הבית בחצר אנשי חצר משתמשין דלדידהו כפתח ולבני עלייה בשלשול: **בעשרה העליונים**. שהן מתחת לעלייה אנשי עלייה משתמשין דסמוכין הן לבני עלייה והוי לדידהו כפתח ולבני חצר בזריקה: **זיז**. הבולט חוץ לכותל למעלה מעשרה קא ס"ד בעלייה גבוה טובא עסקינן והאי למעלה לאו מן הקרקע מודד אלא ה"ק למעלה מתחלת טפח עשירי כשתמדוד מן העלייה ולמטה עשרה דהיינו כדקתני רישא בי' עליונים אנשי עלייה משתמשין: **הא דביני ביני**. שבין י' עליונים לי' תחתונים דהוי לחצר בזריקה ולעלייה בשלשול: **אסור**. לתרוייהו כרב: **בכותל תשעה עשר עסקינן**. דליכא ביני ביני דכל למטה מעשרה דידיה לחצר בפתח ולעלייה בשלשול וכל למעלה מי' דידיה לחצר בזריקה ולעלייה בפתח, ובכותל עשרים לא מצי לאוקומיה דאם כן שמעינן מינה רחב טפח עשירי דלזה בשלשול ולזה בזריקה אסור דהא לא שרי תנא קמא אלא למעלה ולמטה ובזיז רחב ארבעה עסקינן דבציר מהכי לא הוה רשותא, ומקום פטור הוא ובטיל להכא ולהכא.

הכי נמי מסתברא מדקתני סיפא כו'. אומר ר"י דהאי ה"נ מסתברא ליתא אלא אליבא דשמואל דוקא דסבר אדם אוסר על חבירו דרך אויר בשמעתין אבל לרב דאמר אין אדם אוסר על חבירו דרך אויר הויא הא לחצר דוקא ומותרין וא"ת למה הוצרך לדקדק ה"נ מסתברא מסיפא דסיפא מפחות מכאן לחצר דקתני גבי חוליית הבור הו"מ לדקדק דאף לשמואל הוי פירושו אף לחצר דהא חוליית הבור והסלע דקתני שגבוה י' טפחים ע"כ כשגובה החוליא עשרה טפחים משפת הבור דהיינו מקרקעית החצר מדחשיב לה לבני חצר בזריקה וא"כ כי קתני עלה פחות מכאן לחצר שהחוליא פחות משהו מעשרה א"כ מראש חוליא עד קרקעית הבור יש יותר מעשרה ואם כן לא הוי לבני חצר דוקא דלבני חצר הוי נמי בשלשול כמו לבני עליות דאין לחלק בין שלשול עשרה לכ' וי"ל דמ"מ לא ה"ל למתני לשמואל אף לחצר גבי חוליית הבור דנהי דקרקעית הבור הוי אף לחצר מ"מ תשמיש שעל הסלע וראש החוליא הוי דוקא לחצר לשמואל אבל לרב אכולהו הוי אף לחצר ה"ל למתני בהדיא אף לחצר ולהכי מייתי מסיפא דסיפא דלשמואל נמי הוי התם פירוש לחצר אף לחצר בין אסלע בין אקרקעית הבור כמו שפי' לרב גבי פחות מכאן לחצר: **בור** מאי איכא למימר. וא"ת בור נמי הוי לבני מרפסת בשלשול ולבני חצר בזריקה ושלשול דאמר לקמן (פה.) כיון דלזה בזריקה ושלשול ולזה בשלשול לחודיה כלזה בזריקה ולזה בפתח דמי וי"ל דלקמן בזריקה של הפלגה איירי דהוי דרך אויר אבל בזריקת גובה ושלשול לא עדיף לרב משלשול לחודיה ואין נראה לר"י חילוק זה דאם היה אדם אוסר על חבירו דרך אויר לרב לא היה מפליג בין זריקת גובה לזריקת אויר מדפריך ליה ר"א לקמן (שם:) והא מר הוא דאמר לזה בזריקה ולזה בשילשול ונראה לר"י דהא דאמר לקמן שאני הכא כיון דלזה כו' ולזה בזריקה כלזה בזריקה ולזה בפתח דמי דיחוי הוא כלומר דמצינו למידחי ולמימר דלרב אדם אוסר על חבירו דרך אויר בעלמא היכא דהוי לתרוייהו בזריקת אויר אבל לפי המסקנא האי טעמא דרב משום דאין אדם אוסר על חבירו דרך אויר לא נאמר דלזה בזריקה ושלשול ולזה בשלשול לחודיה כלזה בזריקה ולזה בפתח דמי אלא יהיה לזה בזריקה ושלשול ולזה בזריקה כלזה בזריקה ולזה בשלשול ולא נחלק ביניהן כמו שהיה סבר המקשה לקמן ועוד י"ל דלזה בזריקה ושלשול דלקמן איכא ב' עניני זריקה זריקת אויר וזריקת גובה אבל היכא דלזה בשלשול לחודיה ולזה בזריקת גובה ושלשול או בזריקת אויר ושלשול שניהם אסורין: **כיון** דכי חסרא אסירא כי מליא נמי אסירא. דהוי דבר הניטל בשבת ואינו ממעט ומסיק בפירות של טבל דאין ניטלין בשבת ולא דמי לעפר ועתיד לפנותו דאמר לעיל (דף עח:) דלא חייץ דכיון דעתיד לפנותו לא מבטל(ד) ודאי מחיצה המפסיק בין ב' חצירות אבל לענין גובה עשרה ולשוייה כפתח למרפסת כיון דאינו ניטל בשבת ממעט אע"ג דעתיד לפנותו כמו כפה ספל דאמר לעיל (דף עז:) דממעט: **תא** שמע אנשי חצר ואנשי *מרפסת כו'. ל"ג תנן דאינו משנה בשום מקום אלא ת"ש גרס: א] וכן ב' גזוזטראות כו'. פי' רש"י ל"ג וכן ור"ח גריס לה דארישא קאי דקתני בפירקין* גזוזטרא שהיא למעלה מן כו':

*[לקמן דף כז:]

לא

שתי

א] וכן וכו' דיבור אחד עם ד"ה ת"ש וכ"מ מהגהות הגאון מהרי"ף לקמן פו:

עין משפט נר מצוה

יג א ב מיי' פ"ד מה' עירובין הלכה טו טוש"ע סי' שע"ה ס"ב:

יד ג ד מיי' שם הלכה יח:

טו ה ו מיי' שם הלכה יז וטוש"ע שם ס"ד:

הגהות הב"ח

(א) גמ' בני עלייה ומאי קרו לה: (ב) תוס' ד"ה כיון וכו' לא מבטל ודחי מחיצה כמפסיק:

◆

רבינו חננאל

לחצר כו'. פשיטא לזה בפתח ולזה בפתח היינו חלון שבין ב' חצרות שניהן שוין בו וכן לזה בשלשול ולזה בשלשול כלומר אין אחד מהן יכול להשתמש בחריץ שביניהן אלא ע"י (שלשול) [עירוב]. לזה בזריקה ולזה בזריקה היינו כותל שבין ב' חצרות לזה בפתח ולזה בזריקה היינו דרבה אמר רב נחמן דאמר בפ' חלון שבין ב' חצרות. כותל שבין ב' חצרות גבוה י' ורחב ד' וצדו אחד שוה לארץ נותנין אותו לזה ששוה לארץ שתשמישו בנחת כו' לזה בפתח ולזה בשלשול היינו דרב שיזבי אמר רב נחמן דאמר חריץ שבין ב' חצרות עומק י' ורחב ד' וצידו אחד שוה לארץ נותנין לזה ששוה לארץ דהוי ליה תשמישו בנחת לזה בשלשול ולזה בזריקה כגון דהוו להו חד למעלה וחד למטה והכותל ביניהן מאי רב אמר שניהן אסורין עד שיערבו ושמואל אמר נותנין אותו לזה שבשלשול דהודו ליה תשמישו בנחת. ואקשינן לרב מהא דתנן אנשי חצר ששכחו ולא עירבו כל שגבוה י' טפחים למרפסת מאי לאו האי דקתני במרפסת להנהו דיירי בעלייה דהוה להו בשלשול ולאנשי חצר בזריקה וקתני נותנין אותו למרפסת. ופריק רב לאו להנהו דיירי בעלייה אלא להני דיירי במרפסת עצמה דאע"ג דמרפסת ליתה בית דירה סיתו (אי) איכא דיירי במרפסת אי הכי אימא סיפא פחות מכאן לחצר ואי להני דדיירי במרפסת אמאי לא לזה בפתח ולזה בפתח הוא (אלא) [לא] מאי לחצר אף לחצר ושניהן אסורין בו עד שיערבו הכי נמי מסתברא כו'. ת"ש חוליית הבור והסלע שגבוה י' טפחים למרפסת והא להנהו דדיירי בעלייה בשלשול הוא. ופריק רבינא להני דדיירי במרפסת דהוה תשמישן בנחת. התינח סלע אלא בור לא אפשר אלא בשלשול ופרקינן בבור מלא מים וליכא שלשול. והא כי חסרו מיא הוה ליה בשלשול כו' ופרקינן אלא בבור מלא פירות והא אכיל מינהון וחסרי להו (והיה) [והוה] תשמישתיה בשלשול ואסיקנא בור מלא פירות של טבל דלא (הוה) [חזיא] ליה ולא שקיל מינהון ולא חסרי דיקא נמי דקתני דומיא דסלע דלא חזי ליה כו'. ת"ש אנשי חצר ואנשי עלייה ששכחו ולא עירבו כל שהוא למעלה מעשרה טפחים לבני עלייה למטה מי' לחצר כיצד זיז היוצא מן הכותל למעלה מעשרה טפחים בני עלייה משתמשין בו למטה מי' בני חצר משתמשין בו הא דביני ביני דהוה לבני עלייה בשלשול ולבני החצר בזריקה שניהן אסורין בו ופריק רב נחמן הכא בכותל [תשעה עשר] עסקינן וזיז היוצא ממנו למטה מי' (הנה) [הוא] לבני חצר בפתח ולבני עלייה בשלשול נותנין אותו לאלו שתשמישן בו ע"י פתח למעלה מעשרה טפחים הוה לבני עלייה בפתח ולבני חצר בזריקה כו' וליכא

התם